

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 53

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen järjestämistavan muuttaminen osana vuoden 2027 talousarvion sopeutustoimia

TRE:2673/12.01.01/2026

Valmistelija / lisätiedot:
Ojalampi Ulla

Valmistelijan yhteystiedot

Perusopetusjohtaja Ulla Ojalampi puh. 050 428 3044, opetusjohtaja Simo Turtiainen, puh. 040 088 7233, pedagoginen asiantuntija Miina Sivula puh. 050 550 6704, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Leeni Herrala, puh. 040 801 6102, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyy oppilaan oman äidinkielen opetuksen järjestämistapaa koskevat muutokset osana vuoden 2027 talousarvion sopeutustoimia siten kuin perusteluissa on esitetty. Muutokset tulevat voimaan 1.8.2026 alkaen. Tampereen kaupungin oppilaan oman äidinkielen opetussuunnitelmaa muutetaan tämän päätöksen mukaisesti.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on 9.9.2025 (§ 87) hyväksynyt vuoden 2026 talousarvioesityksen, joka sisältää perusopetukseen kohdistuvia sopeutustoimia. Talousarvion valmistelussa on todettu, että oman äidinkielen opetuksen järjestämistapaa muuttamalla voidaan saavuttaa 150 000 euron säästö vuonna 2027.

Lisäsäästön toteuttamiseksi esitetään, että oman äidinkielen erillistunnit järjestetään lähtökohtaisesti koulupäivän ulkopuolella kahtena vuosiviikkotuntina. Opetusryhmä muodostetaan, mikäli kieleen ilmoittautuneita oppilaita on vähintään 12, ja ryhmä voi koostua eri koulujen ja luokka-asteiden oppilaista. Tarvittaessa opetusta voidaan järjestää myös etäopetuksena opetuksen saavutettavuuden tai resurssien tehokkaan käytön parantamiseksi.

Samanaikaisesti KIEKU-opetusta jatketaan perusopetusta tukevana toimintana ja kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti kouluille. KIEKU-opetus järjestetään oppilaiden koulupäivän aikana ja se tukee monikielisten oppilaiden oman äidinkielen ja kulttuurisen identiteetin vahvistumista osana suomenkielistä oppimisympäristöä.

Oman äidinkielen opetukseen ilmoittautumista kehitetään nykyistä saavutettavammaksi ja opetuksen tiedottamisesta laaditaan kaupungin yhteinen linjaus. Lisäksi yhdenmukaistetaan varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa toimintatapaa, jolla kannustetaan ja tuetaan huoltajia oman äidinkielen opettamisessa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kannanotto merkitään tiedoksi ja siihen annetaan lautakunnan päätöksen mukainen vastaus.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyy oppilaan oman äidinkielen opetuksen järjestämistapaa koskevat muutokset osana vuoden 2027 talousarvion sopeutustoimia siten kuin perusteluissa on esitetty. Muutokset tulevat voimaan 1.8.2026 alkaen. Tampereen kaupungin oppilaan oman äidinkielen opetussuunnitelmaa muutetaan tämän päätöksen mukaisesti.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on 9.9.2025 (§ 87) hyväksynyt vuoden 2026 talousarvioesityksen, joka sisältää perusopetukseen kohdistuvia sopeutustoimia. Talousarvion valmistelussa on todettu, että oman äidinkielen opetuksen järjestämistapaa muuttamalla voidaan saavuttaa 150 000 euron säästö vuonna 2027.

Lisäsäästön toteuttamiseksi esitetään, että oman äidinkielen erillistunnit järjestetään lähtökohtaisesti koulupäivän ulkopuolella kahtena vuosiviikkotuntina. Opetusryhmä muodostetaan, mikäli kieleen ilmoittautuneita oppilaita on vähintään 12, ja ryhmä voi koostua eri koulujen ja luokka-asteiden oppilaista. Opetusryhmää ei voida perustaa, jos ei löydetä tarvittavilla kelpoisuuksilla olevaa opettajaa. Tarvittaessa opetusta voidaan järjestää myös etäopetuksena opetuksen saavutettavuuden tai resurssien tehokkaan käytön parantamiseksi.

Samanaikaisesti KIEKU-opetusta jatketaan perusopetusta tukevana toimintana ja kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti kouluille. KIEKU-opetus järjestetään oppilaiden koulupäivän aikana ja se tukee monikielisten oppilaiden oman äidinkielen ja kulttuurisen identiteetin vahvistumista osana suomenkielistä oppimisympäristöä.

Kannanotto merkitään tiedoksi ja siihen annetaan lautakunnan päätöksen mukainen vastaus.

Kokouskäsittely

Opetusjohtaja Simo Turtiainen oli läsnä kokouksessa asian käsittelyn ajan ja poistui ennen päätöksentekoa.

Asian esittelijä, johtaja Lauri Savisaari teki seuraavat muutokset päätösehdotukseen:

Päätösehdotuksen kolmannesta kappaleesta poistetaan virke:
"Opetusryhmää ei voida perustaa, jos ei löydetä tarvittavilla kelpoisuuksilla olevaa opettajaa."

Päätösehdotuksen toiseksi viimeiseksi kappaleeksi lisätään kaksi virkettä:
"Oman äidinkielen opetukseen ilmoittautumista kehitetään nykyistä saavutettavammaksi ja opetuksen tiedottamisesta laaditaan kaupungin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

yhteinen linjaus. Lisäksi yhdenmukaistetaan varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa toimintatapaa, jolla kannustetaan ja tuetaan huoltajia oman äidinkielen opettamisessa."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun päätösehdotuksen olevan päätöksenteon pohjana.

Perustelut

Opetushallitus määrittelee, että maahanmuuttajataustaisen oppilaan omaa äidinkieltä voidaan opettaa perusopetusta täydentävänä ja vapaaehtoisena opetuksena, jonka tavoitteena on vahvistaa oppilaan oman äidinkielen taitoa, tukea monikielistä identiteettiä sekä edistää oppimista ja osallisuutta. Opetuksen järjestäjä voi saada toimintaan valtion yleisavustusta, joka kattaa kaupungin menoista noin 20–25%. Avustusta voidaan myöntää enintään kahdesta tunnista viikossa jokaista neljän oppilaan/opiskelijan laskennallista ryhmää kohti. Samassa opetusryhmässä voi olla oppilaita eri vuosiluokilta ja eri kouluista sekä myös esiopetusta perusopetuksessa saavia oppilaita.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) luvussa 10.5 (Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä, Paikallisesti päätettävät asiat) korostetaan, että opetuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelmassaan kuvata, järjestetäänkö oman äidinkielen opetusta, miten oppilaiden kielet, kielelliset valmiudet ja kulttuurinen tausta otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteettien kehittymistä tuetaan.

Tällä hetkellä oman äidinkielen opetus on järjestetty siten, että yksi vuosiviikkotunti annetaan oman äidinkielen ryhmissä koulupäivien ulkopuolella. Lisäksi koulupäivän aikana annetaan kaksi vuosiviikkotuntia kieli- ja kulttuuriopetuksena (KIEKU). Kielen opetusryhmä perustetaan, kun ilmoittautuneita on vähintään kaksitoista.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on 10.9.2024 päättänyt oman äidinkielen opetukseen kohdistuvasta 150 000 euron suuruudesta talouden sopeuttamistarpeesta. Sopeuttamistarpeen toteuttaminen edellyttää opetuksen järjestämistavan ja resurssien kohdentamisen tarkastelua siten, että opetuksen vaikuttavuus, laatu ja tarkoituksen mukainen toimintatapa huomioidaan.

Tutkimusnäyttö oman äidinkielen oppimisesta on myönteistä. Nykyisen suomalaisen tai ruotsalaisen mallin vaikuttavuudesta, jossa vapaaehtoiset oman äidinkielen erillistunnit järjestetään koulupäivän jälkeen, usein puutteellisesti integroituna ja ilman opettajakelpoisuusvaatimusta tutkimusnäyttö on kuitenkin ristiriitaista ja osin rajallista. Muissa maissa oman äidinkielen opetusta ei yleensä toteuteta koulussa. Oman äidinkielen opetuksen hyödyt on tunnistettu (esimerkiksi vahvistunut lukutaito ja identiteetin tuki), eikä tutkimus viittaa siihen, että omalla kielellä opettaminen haittaisi suomen kielen tai muiden aineiden oppimista (Ganuza ja Hedman 2019).

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Karvin arviointiraportin (Venäläinen ym. 2022) mukaan koulujen ulkopuolinen toteutus, rajallinen tuntimäärä ja pätevien opettajien puute näkyvät kuitenkin alhaisena osallistumisasteena (Suomessa osallistuu vain 38 % oppilaista) sekä oppiaineen heikkona statuksena. Tämä rajoittaa mallin yhdenvertaisuus- ja oppimisvaikutuksia. Koulupäivän jälkeen toteutettava oman äidinkielen opetus hyödyttää siis ennen kaikkea siihen osallistuvia oppilaita, mutta vaikuttavuus jää rajalliseksi, ellei mallin kattavuutta ja laatua kehitetä merkittävästi.

Opetuksen laadun kannalta keskeistä on opettajien pedagoginen osaaminen sekä riittävä kelpoisuus oman äidinkielen opetuksen toteuttamiseen. Oman äidinkielen opetuksen järjestämisessä on ollut haasteita kelpoisten tai soveltuvien opettajien saatavuudessa. Lisäksi on ollut vaikea löytää opettajia, joilla on riittävä suomen kielen taito. Pedagogisesti laadukkaan ja opetussuunnitelman mukaisen opetuksen varmistamiseksi on tärkeää, että opettajilla on sekä tehtävään soveltuva kelpoisuus että riittävä suomen kielen taito. Suomen kielen taitoa tarvitaan perehdyttämiseen, ammatillisen osaamisen kehittämiseen, viestintään ja yhteistyöhön muun henkilöstön kanssa sekä opetusta ohjaavien asiakirjojen suulliseen ja kirjalliseen ymmärtämiseen.

Lisäksi haasteena on ollut, että koulupäivän ulkopuolella järjestettävä opetus ei tavoita kaikkia oppilaita. Osa opetukseen ilmoittautuneista oppilaista jää pois opetuksesta ja erityisesti pienten oppilaiden voi olla hankala siirtyä itsenäisesti muuhun kuin oman alueen kouluun, jos huoltajien ei ole mahdollisuutta kuljettaa, mikä lisää poissaoloja ja voi estää osallistumisen kokonaan. Tampereella opetukseen hakee vain noin 50 % vieraskielisistä on oppilaista, joilla olisi siihen oikeus.

Oman äidinkielen opetuksen ryhmän perustamisen minimikoko 12 oppilasta on linjassa ja yhdenvertainen esimerkiksi A1-kielen opetuksen minimiryhmäkoon kanssa. Eli perusopetuksessa pakollisen A1-kielen ryhmä perustetaan koulussa, mikäli siihen on vähintään 12 ilmoittautunutta. Perustetta laskemiselle ei ole.

Nykyisellä mallilla oman äidinkielen opetuksen kustannukset ovat lukuvuonna 2026–2027 noin 850 000 euroa. Talouden sopeuttamisen 150 000 euron tavoitteeseen on etsitty keinoja, joilla turvataan oman äidinkielen opetus ja samalla parannetaan opetuksen laatua ja tavoitettavuutta. Valmistelussa on kuultu maahanmuuttajaneuvostoa, joka on antanut asiasta lausunnon (liite). Opetuksen laatu voidaan varmistaa parhaalla mahdollisella tavalla, jos opetusta annetaan vain niissä kielissä, joihin on saatavilla kelpoisia tai soveltuvia opettajia, joilla on riittävä suomen kielen taito. Tämä voi tarkoittaa joidenkin kielten opetuksen päättymistä, mutta mahdollistaa oman äidinkielen opetuksen tuntimäärän nostamisen kahteen tuntiin viikossa, KIEKU-opetuksen jatkamisen sekä opettajien pedagogisen osaamisen vahvistamisen. Toteutustavan kustannusarvio on 620 000 euroa.

Digitaalisuuden hyödyntäminen ja oman äidinkielen opetuksen toteuttaminen etäopetuksena mahdollistaisi opetuksen järjestämisen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

edeltävää pienemmillä kustannuksilla. Etäopetus mahdollistaisi oppilaan osallistumisen kotoa käsin, mikä vähentäisi tarvetta siirtyä oppitunneille toiseen kouluun, mahdollistaisi useamman lapsen osallistumisen ja lisäisi perheiden osallisuutta. Täyttä valmiutta mallin toteuttamiseen ei vielä ole, mutta etäopetuksen kehittäminen voi tulevaisuudessa helpottaa oppilaiden osallistumista.

KIEKU-opetuksen etuna on, että se tavoittaa myös niitä oppilaita, jotka eivät ole mukana oman äidinkielen oppitunneilla.

Liitteenä on Tampereen maahanmuuttajaneuvoston kannanotto oman äidinkielen puolesta.

Hallintosäännön (2.9.2025) 16 §:n ja 18 §:n perusteella kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtävänä on perusopetuksen järjestäminen, tuottaminen ja kehittäminen sekä toiminnan suunnittelun ohjaus.

Tiedoksi

Ulla Ojalampi, Simo Turtiainen, Miina Sivula, Mari Palviainen, Riikka Kolkkala, Lauri Savisaari, Pirjo-Liisa Länkinen, maahanmuuttajaneuvosto

Liitteet

1 Liite Kopla 19.5.2026 Maahanmuuttajaneuvoston lausunto/kannanotto oman äidinkielen opetuksen puolesta

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 26.5.2026 www.tampere.fi.

Päätös annettu tiedoksi sähköpostilla 26.5.2026.

Asia liitteineen on katsottavissa kaupungin verkkosivuilla www.tampere.fi. Pyydettyessä ote toimitetaan liitteineen.

Muutoksenhakuviranomaisen

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Tampere
26.05.2026

Leeni Herrala
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Oikaisuvaatimus

§53

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusohje

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa oikaisuvaatimuksen tehdä myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Oikaisuviranomainen

Oikaisua vaaditaan päätösotteessa mainitulta muutoksenhakuviranomaiselta.

Oikaisuvaatimus tehdään ensisijaisesti Tampereen kaupungin asiointipalvelussa osoitteessa <https://www.tampere.fi/asioi-kaupungin-kanssa>.

Oikaisua voi kuitenkin vaatia myös postitse, sähköpostitse tai tuomalla kirjelmän kaupungin kirjaamoon.

Tampereen kaupungin yhteystiedot:

Tampereen kaupunki

Kirjaamo

Aleksis Kiven katu 14 - 16 C, PL 487

33101 Tampere

sähköposti: kirjaamo@tampere.fi

Tampereen kaupunki ei vastaa sähköpostilla lähetetyn oikaisuvaatimuksen tietoturvallisuudesta.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä, saantitodistukseen tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana tai kun todisteellisesti sähköisesti tiedoksiannettu päätös on vahvistettu vastaanotetuksi.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisuvaatimuksen tekijä, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen ja oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot
- päätös, johon vaaditaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa oikaisuvaatimusviranomaiselle. Sähköisen oikaisuvaatimuksen tulee olla perillä oikaisuvaatimusajan viimeisen päivän aikana. Paperisen oikaisuvaatimuksen tulee olla perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä klo 16 mennessä.

Oikaisuvaatimuksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.